

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 101/17
Λουξεμβούργο, 19 Σεπτεμβρίου 2017

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση C-284/16
Δημοκρατία της Σλοβακίας κατά Achmea BV

Κατά τον γενικό εισαγγελέα Wathelet, η ρήτρα διαιτησίας που περιλαμβάνεται στη συμφωνία μεταξύ των Κάτω Χωρών και της Σλοβακίας για την προστασία των επενδύσεων είναι συμβατή με το δίκαιο της Ένωσης

Συγκεκριμένα, η ρήτρα αυτή δεν συνιστά δυσμενή διάκριση λόγω ιθαγένειας, είναι συμβατή με τον μηχανισμό προδικαστικής παραπομπής και δεν θίγει ούτε την κατανομή αρμοδιοτήτων την οποία καθιερώνουν οι Συνθήκες ούτε την αυτονομία του νομικού συστήματος της Ένωσης

Το 1991, η πρώην Τσεχοσλοβακία και οι Κάτω Χώρες συνήψαν συμφωνία για την ενίσχυση και προστασία των επενδύσεων ¹ («ΔΕΣ» ²). Η συμφωνία αυτή προβλέπει ότι οι διαφορές μεταξύ ενός συμβαλλόμενου κράτους και ενός επενδυτή του άλλου συμβαλλόμενου κράτους επιλύονται με φιλικό διακανονισμό ή, εφόσον τούτο δεν καταστεί δυνατό, από διαιτητικό δικαστήριο.

Μετά τη διάλυση της Τσεχοσλοβακίας το 1993, η Σλοβακία διαδέχθηκε τη χώρα αυτή στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συμφωνία.

Το 2004, η Σλοβακία προχώρησε σε άνοιγμα της αγοράς ασφάλισης υγείας στους ιδιώτες επενδυτές. Στο πλαίσιο αυτό, η Achmea, επιχείρηση ανήκουσα σε ολλανδικό ασφαλιστικό όμιλο, ίδρυσε στη Σλοβακία μια θυγατρική (Union Healthcare) για την παροχή υπηρεσιών ιδιωτικής ασφάλισης υγείας. Εντούτοις, το 2006, η Σλοβακία εγκατέλειψε εν μέρει την απελευθέρωση της αγοράς ασφάλισης υγείας και, μεταξύ άλλων, απαγόρευσε τη διανομή των κερδών που προέρχονται από τις δραστηριότητες ασφάλισης υγείας καθώς και την πώληση ασφαλιστικών χαρτοφυλακίων.

Το 2008, η Achmea κίνησε κατά της Σλοβακίας διαιτητική διαδικασία βάσει της ΔΕΣ, υποστηρίζοντας ότι οι προαναφερθείσες απαγορεύσεις ήταν αντίθετες προς την εν λόγω συμφωνία. Το 2012, το διαιτητικό δικαστήριο διαπίστωσε ότι η Σλοβακία είχε πράγματι παραβιάσει τη ΔΕΣ και τη διέταξε να καταβάλει στην Achmea αποζημίωση ύψους περίπου 22,1 εκατομμυρίων ευρώ.

Εν συνεχεία, η Σλοβακία άσκησε ενώπιον των γερμανικών δικαστηρίων ³ αγωγή για την ακύρωση της αποφάσεως του διαιτητικού δικαστηρίου. Κατά τη Σλοβακία, η ρήτρα διαιτησίας που περιλαμβανόταν στη ΔΕΣ ήταν αντίθετη προς μια σειρά διατάξεων της Συνθήκης ΛΕΕ ⁴.

Επιληφθέν κατ' αναίρεση, το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, Γερμανία) ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν η ρήτρα διαιτησίας την οποία η Σλοβακία αμφισβητεί είναι σύμφωνη με τη Συνθήκη ΛΕΕ.

Η Τσεχική Δημοκρατία, η Εσθονία, η Ελλάδα, η Ισπανία, η Ιταλία, η Κύπρος, η Λετονία, η Ουγγαρία, η Πολωνία, η Ρουμανία και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλαν παρατηρήσεις προς στήριξη των επιχειρημάτων της Σλοβακίας, ενώ η Γερμανία, η Γαλλία, οι Κάτω Χώρες, η Αυστρία

¹ Συμφωνία για την αμοιβαία ενίσχυση και προστασία των επενδύσεων μεταξύ του Βασιλείου των Κάτω Χωρών και της Τσεχικής και Σλοβακικής Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας.

² Διμερής επενδυτική συνθήκη.

³ Δεδομένου ότι ως τόπος διαιτησίας είχε οριστεί η Φρανκφούρτη επί του Μάιν (Γερμανία), αρμόδια για τον έλεγχο της νομιμότητας της διαιτητικής αποφάσεως ήταν τα γερμανικά δικαστήρια.

⁴ Πρόκειται για τα άρθρα 18, 267 και 344 ΣΛΕΕ.

και η Φινλανδία υποστηρίζουν ότι η ρήτρα διαιτησίας και, γενικότερα, οι παρόμοιοι τύπου ρήτρες που χρησιμοποιούνται συχνά στο πλαίσιο των 196 ΔΕΣ οι οποίες βρίσκονται σήμερα σε ισχύ μεταξύ των κρατών μελών της Ένωσης είναι ισχυρές.

Με τις σημερινές προτάσεις του, ο γενικός εισαγγελέας Melchior Wathelet διαπιστώνει καταρχάς ότι **η επίμαχη ρήτρα δεν συνιστά δυσμενή διάκριση λόγω ιθαγένειας απαγορευόμενη από το δίκαιο της Ένωσης και**, επομένως, δεν παραβιάζει το άρθρο 18 ΣΛΕΕ. Συγκεκριμένα, αν και μόνον οι Ολλανδοί επενδυτές έχουν τη δυνατότητα δυνάμει της ρήτρας αυτής να υποβάλουν ενώπιον διαιτητικού δικαστηρίου διαφορά σχετική με επένδυση πραγματοποιηθείσα στη Σλοβακία, οι επενδυτές της πλειονότητας των λοιπών κρατών μελών απολαύουν ισοδύναμης προστασίας βάσει των ΔΕΣ τις οποίες τα αντίστοιχα κράτη μέλη καταγωγής τους έχουν συνάψει με τη Σλοβακία. Συναφώς, ο γενικός εισαγγελέας υπογραμμίζει ότι ούτε οι επενδυτές άλλου κράτους μέλους το οποίο δεν έχει συνάψει τέτοια ΔΕΣ με τη Σλοβακία υφίστανται, λόγω της επίμαχης ρήτρας, δυσμενή διάκριση λόγω ιθαγένειας. Συγκεκριμένα, κατά τον γενικό εισαγγελέα, η Συνθήκη ΛΕΕ και η νομολογία του Δικαστηρίου απαιτούν οι επενδυτές που έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους άλλου από τη Σλοβακία και οι οποίοι βρίσκονται στην επικράτεια της Σλοβακίας σε κατάσταση διεπόμενη από το δίκαιο της Ένωσης να τυγχάνουν της ίδιας μεταχείρισης με τους Σλοβάκους επενδυτές και όχι με τους επενδυτές τρίτου κράτους μέλους.

Εν συνεχεία, ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά ότι το διαιτητικό δικαστήριο που συστάθηκε βάσει της επίμαχης ρήτρας αποτελεί δικαστήριο κοινό στις Κάτω Χώρες και στη Σλοβακία, το οποίο έχει τη δυνατότητα να υποβάλει προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο. Συγκεκριμένα, το εν λόγω δικαστήριο έχει ιδρυθεί βάσει δεσμευτικών νομικών διατάξεων (ιδίως εκείνων της συναφθείσας μεταξύ των Κάτω Χωρών και της Τσεχοσλοβακίας ΔΕΣ), αποτελεί τμήμα ενός μόνιμου διαιτητικού συστήματος που έχει θεσπιστεί από τα οικεία δύο κράτη μέλη, έχει υποχρεωτικού χαρακτήρα δικαιοδοσία για την επίλυση διαφορών στον τομέα των επενδύσεων και αποφαινεται, με πλήρη ανεξαρτησία και αμεροληψία, επί τη βάσει κανόνων δικαίου. Επομένως, κατά τον γενικό εισαγγελέα, **το σύστημα διαιτησίας εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του μηχανισμού προδικαστικής παραπομπής που καθιερώνει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ και είναι, επομένως, σύμφωνο με το άρθρο αυτό.** Επιπλέον, σε μια τέτοια περίπτωση, το εν λόγω σύστημα διαιτησίας δεν μπορεί να θίγει ούτε το άρθρο 344 ΣΛΕΕ, το οποίο απαιτεί από τα κράτη μέλη να μη ρυθμίζουν διαφορές σχετικές με την ερμηνεία ή την εφαρμογή των Συνθηκών κατά τρόπο διάφορο από εκείνον που αυτές προβλέπουν, ούτε την κατανομή αρμοδιοτήτων την οποία καθιερώνουν οι Συνθήκες και, συνακόλουθα, την αυτονομία του νομικού συστήματος της Ένωσης.

Τέλος, στην περίπτωση που το Δικαστήριο κρίνει ότι το επίμαχο σύστημα διαιτησίας δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του μηχανισμού προδικαστικής παραπομπής, ο γενικός εισαγγελέας υπενθυμίζει ότι η απαίτηση του άρθρου 344 ΣΛΕΕ καλύπτει αποκλειστικά διαφορές μεταξύ κρατών μελών ή μεταξύ κρατών μελών και της Ένωσης. Κατά συνέπεια, **διαφορά μεταξύ ενός επενδυτή και ενός κράτους μέλους δεν εμπίπτει στο άρθρο αυτό.**

Επίσης, ο γενικός εισαγγελέας φρονεί ότι, μολονότι το δίκαιο της Ένωσης αποτελεί μέρος του εφαρμοστέου δικαίου στις διαφορές που ανέκυψαν μεταξύ των Ολλανδών επενδυτών και της Σλοβακίας, το γεγονός αυτό δεν σημαίνει ότι οι εν λόγω διαφορές είναι σχετικές με την ερμηνεία ή την εφαρμογή των Συνθηκών. Στο πλαίσιο αυτό, ο γενικός εισαγγελέας **απορρίπτει το επιχείρημα της Επιτροπής ότι το δίκαιο της Ένωσης παρέχει στους επενδυτές, ιδίως μέσω των θεμελιωδών ελευθεριών και του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πλήρη προστασία στον τομέα των επενδύσεων.** Κατά τον γενικό εισαγγελέα, το πεδίο εφαρμογής της επίμαχης ΔΕΣ είναι ευρύτερο από αυτό των Συνθηκών ΕΕ και ΛΕΕ και οι εγγυήσεις προστασίας των επενδύσεων τις οποίες εισήγαγε η συμφωνία αυτή είναι διαφορετικές από εκείνες οι οποίες παρέχονται από το δίκαιο της Ένωσης, **χωρίς πάντως να είναι ασυμβίβαστες με το δίκαιο αυτό.**

Για τους λόγους αυτούς, ο γενικός εισαγγελέας φρονεί ότι **η επίμαχη ρήτρα δεν θίγει την κατανομή αρμοδιοτήτων την οποία καθιερώνουν οι Συνθήκες και, συνακόλουθα, την αυτονομία του νομικού συστήματος της Ένωσης.**

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία ανάπτυξής τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582